

Regionala utvecklingsnämnden

Yttrande över remissen Värde av vinden – kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraft (SOU 2023:18), KN2023-03016

Beslut

Beslut fattas av Rickard Carstedt (S), i egenskap av Regionala utvecklingsnämndens ordförande, att Region Västerbotten yttrar sig över Klimat- och Näringsdepartementets remiss Värde av vinden – kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraft (SOU 2023:18)

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade den 7 april 2022 kommittédirektiv om att stärka incitament för kommuner att medverka till utbyggnad av vindkraft (dir 2022:27). Den 24 november 2022 beslöt den nya regeringen att ändra Uppdraget att bedöma om finansiering kan ske via staten, togs bort. Det medför att kommunerna inte kan få ersättning vid vindkraftsetableringar.

Bakgrund

För att påskynda utbyggnaden av vindkraften i Sverige behövs ett incitament för kommunerna att bevilja byggandet av Vindkraftsparker. I dagsläget har kommunerna ingen möjlighet att få någon ekonomisk kompensation för detta och värdet för den enskilda kommunen blir lågt.

För att skapa ett incitament för kommunerna att bevilja och stötta utbyggnaden av vindkraft krävs det att kommunerna får en ekonomisk nytta av vindkraften. Idag tillfaller den i bästa fall lokala markägare, eller de stora bolag som äger marken. Tillfaller den de stora bolagen så blir den lokala nyttan nära noll. Det utgår ofta en mindre summa som "goodwill" till närliggande byar, den ersättningen är frivillig.

I Västerbotten fick initialt inga kommuner möjlighet att svara på remissen men flera kommuner har nu tagit initiativ till att svara på remissen. Regionen har haft dialog med flera av Västerbottens kommuner i frågan.

Förslaget innebär bland annat

- Ingen möjlighet för kommunerna att få ekonomisk intäkt
- Rätt till ersättning för närboende
- Intilliggande fastigheter ges rätt till inlösen

Förslaget som det ligger, kommer att innebära att incitamentet för svenska kommuner att bevilja byggandet vindkraftsparker är mycket lågt.

Region Västerbottens beredning av remissvaret

- *Dialog och kommunikation för att få inspel till remissvar har skett med Västerbottenskommuner.*
- *Dialog med politiker på näringsdepartementet.*
- *Dialog med energibolag*

Region Västerbotten fick anstånd med förlängd svarstid till 15 september för att möjliggöra politisk beredning. Yttrandet har därmed hunnit beredas av regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott den 13 september och Samrådet för samverkan inom regional utveckling den 14 september innan yttrandet fastställts genom delegationsbeslut.

Beslutsunderlag

- Region Västerbottens yttrande
- Remiss av Betänkandet Värde av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18), KN2023/03016 (RUN 324:1-2023)
- Kommittédirektiv - Tilläggsdirektiv till utredningen Stärkt incitament för utbyggd vindkraft (M 2022:03), Dir.2022:135 (RUN 324:6-2023)

Rickard Carstedt (S),
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden
Region Västerbotten

Hänvisning till delegationspunkt/ärende

Regionala utvecklingsnämnden ordförande har möjlighet att på delegations fatta beslut i brådskande ärenden som inte kan invänta nämndens avgörande (delegationsordningens ärendegrupp 1.1).

Delegationsbeslutet anmäls och redovisas vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde den 28 september 2023.

Kontaktperson: Bengt Strömgren, strateg
Regional utveckling, bengt.stromgren@regionvasterbotten.se,
072-525 95 09

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Yttrande över remissen **Värdet av vinden - kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraft (SOU 2023:18)**

Region Västerbotten tackar för möjligheten att lämna yttrande över **Värdet av vinden - kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraft (SOU 2023:18)** och lämnar härmed följande synpunkter.

Region Västerbottens ståndpunkter i korthet:

Denna remiss berör våra kommuner och deras incitament till att ta emot vindkraft för energiproduktion, vi har noterat att ingen av våra 15 kommuner getts möjlighet att besvara denna remiss. Region Västerbotten lämnar detta svar i samverkan och dialog med Västerbottens kommuner samt två kommuner från Norrbotten.

Utredningen är omfattande och väl genomarbetad men precis som utredarna och tilläggsdirektiv M 2022:03 säger så svarar den inte upp mot den viktiga och ursprungliga frågan:

- Hur skapas incitament för landets kommuner att i större grad välkomna vindkrafts etableringar?

Detta gör att remissen är tandlös och bör gå tillbaka till regeringen med ett förnyat uppdrag att skyndsamt föreslå en lösning där kommunerna får ekonomisk nytta av de vindkraftsparker som etablerar sig inom den egna kommunen. Förslaget är vagt och utredningen som till en början givit kommunerna hopp om en förändring om en liknande ersättningsnivå som i våra grannländer har fallit platt.

De möjligheter som vindkraften skulle kunna betyda för våra kommuner är inte existerande och eftersom denna remiss saknar att ta upp det viktigaste; kommuners ekonomiska incitament, är Regionen och kommunernas inställning till vidare etableringar tveksam.

Region Västerbotten vill se att Sveriges vindkraftskommuner får en ekonomisk nytta av de vindkraftsparken som byggs i kommunerna.

I den centralisering och urbanisering som skett i vårt land under lång tid har den ekonomiska nyttan av de naturresurser som finns i landet flyttats från den ort där de är geografiskt belägna och i många fall produceras till den ort där huvudkontoret ligger, detta utarmar landet i stort. För att Sveriges kommuner med geografiska möjligheter till etableringar skall se den positiva nyttan av i detta fall vindkraften krävs att det finns ett tydligt incitament i form av ekonomiska fördelar för kommunen.

De naturgivna förutsättningarna i Norra Sverige innebär att det finns stora möjligheter till produktion av en mängd olika energislager, det bör vår regering ta på stort allvar om Sverige skall fortsätta vara ett rikt och välmående land med en stark framtidstro.

I övrigt vill vi skicka med följande punkter och synpunkter:

Finansieringsvillkor för boende:

- ✓ Det är positivt att ägare av bostadsbyggnader inom ett visst avstånd från större vindkraftverk får rätt till del av den intäkt som verken genererar, men ställer sig tveksamt till om den föreslagna lösningen är rätt. För kort avstånd och för kort tid.
- ✓ Det är positivt med en rätt för den som äger en fastighet med byggnad för boende nära en landbaserad vindkraftsanläggning att kunna få sin fastighet inlöst enligt utredningens förslag.

Finansieringsvillkor för lokalsamhället:

- ✓ Utbetalning ska göras till kommunerna som får upprätta en fond med regler för utbetalning till föreningarna, alternativ till kommunerna är länsstyrelserna. Detta för att fler kommunmedlemmar ska kunna ta del av pengarna. Idag är det väldigt mycket slitningar mellan föreningar och byar i frågan: vem som får ta del av pengarna samt att pengarna verkligen ska gå till att utveckla samhället och inte hålla varmt i en byastuga som aldrig används.
- ✓ Intentionerna angående bygdemedel för att finansiera lokalsamhällets utveckling är bra, men inte att lokala förhandlingskompetenser får bli avgörande för höjden av byggedepengen.
- ✓ Sedan missar man idag de vindkraftverk som etablerats nära en kommungräns. Även här är det viktigt att ersättning utgår över kommun- och länsgränser.

Kommunen:

- ✓ Incitamenten för kommunerna är idag närmast obefintliga.
- ✓ En kommunal skatteintäkt från storskalig vindkraft är till största vikt. Det skulle kunna bidra till kommunernas roll som del i utbyggnaden av energiproduktionen, men framförallt skulle det bidra till en gynnsam utveckling i norra Sveriges inland och skulle möjliggöra upprustning av både infrastruktur och ge kommunerna bättre möjlighet att ge invånarna den service de har rätt till (enligt lag har alla medborgare

samma rätt till service oavsett om man bor i en stor kommun eller en väldigt liten kommun).

- ✓ Om kommunerna får intäkten för fastighetsskatten av varje vindkraftverk så ska den skatten gälla för vindkraftverk/vindkraftsparkar som etablerats oavsett etableringsår, då denna utgift inte kommer att förändra det ekonomiska utfallet för vindkraftsparkerna då man redan idag betalar fastighetsskatt. Hur man väljer att göra detta rent praktiskt spelar mindre roll dvs om det ska läggas som en variabel i utjämningsystemet och på så sätt utbetalas till berörd kommun. Här det viktigt att ersättning även utgår över kommun- och länsgränser.
- ✓ 10 av våra kommuner med nästan 10% av Sveriges vindkraft är eniga om att det kommunala vetot kan komma att användas om incitamenten för kommunerna inte blir starkare.
- ✓ Förslaget att Energimyndigheten skall ges i uppdrag att ta fram en vägledning till lagen om kommunala energiplaner tycker vi är bra, särskilt om det kompletteras med ett ekonomiskt stöd till de små kommunerna för att möjliggöra framtagandet av energiplaner.

Region Västerbotten tillsammans med kommunerna ser fram en ny utredning som ger förslag på den ursprungliga frågan om hur kommunerna skall få kompensation för de vindkraftverk som etableras i Västerbotten.

*/Yttrandet är fastställt av Rickard Carstedt, ordförande Regionala utvecklingsnämnden,
Region Västerbotten*

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	RICHARD CARSTEDT
TITEL, ORGANISATION:	Ordförande, Regionala utvecklingsnämnden
TID:	2023-09-14 11:29:41 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_075fa1c7ac4262626259750891d5e856d7

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-09-14 11:29:46 +02:00
Ref: 91334SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)